

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การปรับบทบาททางสังคมของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น
มีขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. การดำเนินการวิจัย
3. การทดสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น
ที่มีระยะเวลาการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และไม่เกิน 5 ปี ของ
โรงงานผลิตสิ่งอุปกรณ์ กรมพลาธิการทหารบก อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยทำ
การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (เทียนฉาย กิระนันท์
2537 : 40) ใช้แบบสอบถามจำนวน 100 คน และสัมภาษณ์จำนวน 20 คน

2. การดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนการวิจัยเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์จะใช้วิธีการศึกษา และเก็บ
ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) โดยการรวบรวม
จากตำรา เอกสาร วารสาร ผลงานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจาก
ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานของกรมพลาธิการทหารบก ทั้งนี้
เพื่อที่จะได้เข้าใจเรื่องราวได้ละเอียดยิ่งขึ้น

2. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (survey research)

3. การวิจัยสนามทางมานุษยวิทยา (anthropologic field work)

โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)

3. การทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นตอน ๆ การทดสอบเครื่องมือดังกล่าว จึงเป็นเรื่องของการวัด (measurement)

การวัด มีประเด็นหลัก 2 ประการ ที่ต้องตระหนักถึง คือ ความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ของมาตรวัด เพราะหากมาตรวัดที่สร้างขึ้นมา มีปัญหาเรื่องความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้แล้ว จะทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ จากความสำคัญที่ว่า "เครื่องมือที่ใช้ในการวัดจะถูกต้องก็ต่อเมื่อ เครื่องมือวัดนั้นวัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา" ซึ่งในการทดสอบมาตรวัดนี้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น พิจารณาจากความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) หมายความว่า ข้อความทั้งหมดที่สร้างขึ้นสามารถครอบคลุมขอบข่ายของความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด หรือพิจารณาความเที่ยงตรงในแนวความคิด (construct validity) หมายความว่า มาตรวัดนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีหรือแนวความคิดที่มีอยู่ หรือสามารถที่จะอธิบายทางทฤษฎีได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532 : 145-146)

การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบโครงสร้างลักษณะภาษา และการวัดสู่จุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม

การทดสอบความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยเลือกวิธีวัดความเชื่อถือได้ แบบ
 ครอนบาค อัลฟา (Cronbach's Alpha) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537: 140)
 โดยนำแบบสอบถามไปทดลองสัมภาษณ์ (pre - test) กับลูกจ้าง โดยสุ่มสัมภาษณ์
 ลูกจ้างทั่วไป จากนั้นนำคำตอบของตัวแปรต่าง ๆ แต่ละตัวมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
 (coeffcient alpha) เพื่อวัดขนาดค่าของความเชื่อถือได้ภายใต้ความหมาย
 ของการคงเส้นคงวาใน (internal consistency) ว่า ขนาดค่าความน่าเชื่อถือ
 ได้ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าพอเพียงสำหรับใช้เป็นมาตรฐานของมาตรวัดในการวิจัย
 ทางวิชาการในหลักการมาตรวัดที่มีขนาดค่าสูงกว่า 0.5 มากขึ้นเพียงใดจะจัดว่าเป็น
 คุณสมบัติพึงประสงค์ของมาตรวัดมากขึ้นเพียงนั้น (บุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526:46)
 แล้วจึงนำแบบสอบถามชุดดังกล่าวมาปรับปรุง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การ PRE-TEST ทำโดยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทดลองสัมภาษณ์
 กับลูกจ้างหญิงทั่วไปในโรงงานผลิตสิ่งอุปกรณ์ กรมพลศึกษาทหารบก อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน โดยสุ่มสัมภาษณ์ลูกจ้างหญิงทั่วไป ในวันที่ 4-6
 มีนาคม 2541 หลังจากนั้นนำคำตอบมาทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือ

ผลที่ได้จากการทดสอบความน่าเชื่อถือ ของแบบสอบถาม

คะแนนรายชื่อได้ค่า ALPHA สูงกว่า 0.80

ALPHA เฉลี่ย = 0.9790

STANDARDIZED ITEM ALPHA = 0.9794

จึงสรุปว่าแบบสอบถามที่ใช้เป็นมาตรฐานแล้ว สามารถนำไปใช้ในการวิจัยภาคสนาม
 ต่อไป

การสำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (survey reserch) ทำโดยนำแบบสอบถามจำนวน 100 ชุด ไปสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้กรอกแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์เอง สัมภาษณ์ลูกจ้างหญิงย้ายถิ่นจากจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี ที่มีระยะเวลาการย้ายถิ่นไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และไม่เกิน 5 ปี ทำการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2541 ถึง 14 พฤษภาคม 2541 เฉลี่ยวันละ 6 คน โดยสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม คนละประมาณ 15-20 นาที หลังจากนั้นนำคำตอบมารวบรวมเตรียมวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ทำโดยนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่ม servey research ทำการสัมภาษณ์ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2541 ถึง 29 พฤษภาคม 2541 เฉลี่ยวันละ 3 คน แล้วนำมาเลือกเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ได้ผลข้อมูลที่หลากหลาย จำนวน 20 ชุด หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงมานุษยวิทยา โดยใช้การเขียนแบบพรรณนา

การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม รายได้ ระยะเวลาการย้ายถิ่น มีจำนวนคำถาม 6 ข้อ

ส่วนที่ 2. คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ของครอบครัว และหน่วยงาน มีจำนวนคำถาม 25 ข้อ

ส่วนที่ 3. คำถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม มีจำนวนคำถาม 15 ข้อ

ส่วนที่ 4. คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด (openned)) ในด้านความเป็นมา แนวโน้มในอนาคตของลูกจ้างหญิง และแนวโน้มของแรงงานต่างถิ่น มีจำนวนคำถาม 10 ข้อ

โดยมีการประเมินค่า ในการวัดหัวข้อด้านการ สนับสนุนทางสังคม และ การปรับบทบาททางสังคม ใช้มาตราส่วนประเมินค่าดัดแปลงมาจากมาตรา Likert scale โดยมีเกณฑ์การวัดดังนี้

ประจำ	=	4
บ่อยครั้ง	=	3
บางครั้ง	=	2
ไม่เลย	=	1

ข้อความ	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เลย
ข้อความเชิงบวก	4	3	2	1
ข้อความเชิงลบ	1	2	3	4

จากมาตราของ Likert Scale (วิเชียร เกตุสิงห์, 2524 : 94) วิธีนี้เรียกว่าการประมาณค่ารวม (The Method of Summated Rating) Likert (1932) ก็ได้เสนอวิธีของเขาโดยอาศัยพื้นฐานความเชื่อที่ว่า "เขาวน ปัญหาของมนุษย์จะมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ" แทนที่จะต้องไปใช้วิธีวิเคราะห์หาค่า ประจำข้อให้ยุ่งยาก เราอาจใช้การกำหนดมาตราประจำข้อให้เป็น 1 2 3 4 5 ได้เลย

นอกจากนี้ มาตรการวัดแบบของ Likert ยังมีข้อดีอีกอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. ไม่ต้องหากลุ่มที่จะนำมาตัดสินเพื่อกำหนดค่าประจำข้อ
2. ไม่ต้องคำนวณค่าประจำข้อ (เท่ากับลดงานลงมาก)
3. มีความเชื่อถือได้สูงมาก ใช้เพียงไม่กี่ข้อก็ได้ค่าความเชื่อถือได้สูงพอ ๆ กับเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้จำนวนข้อมาก
4. ผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ใกล้เคียงกับผลที่ได้จากวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้ข้อดีของวิธีอื่น ๆ ยังรวมอยู่ในวิธีนี้อีกด้วย คือ รวดเร็ว เชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จะเป็นการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิจัยทางมานุษยวิทยา โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจใช้ค่าคะแนน (weight) ได้จัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และได้ นำแบบสอบถามมาลงรหัส หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS (statistic package for social science)

คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมและการปรับบทบาททางสังคม เป็นคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดการเลือกไว้ 4 ระดับ คือ ไม่เลย บางครั้ง บ่อยครั้ง ประจำ การให้คะแนนระดับการวัดในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการให้คะแนนคำถามต่างกัน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก (positive) การให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็น

ประจำ	ระดับคะแนน	4
บ่อยครั้ง	ระดับคะแนน	3
บางครั้ง	ระดับคะแนน	2
ไม่เลย	ระดับคะแนน	1

ข้อความเชิงลบ (negative) การให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็น

ประจำ	ระดับคะแนน	1
บ่อยครั้ง	ระดับคะแนน	2
บางครั้ง	ระดับคะแนน	3
ไม่เลย	ระดับคะแนน	4

ดังนั้นแต่ละระดับจะมีคะแนนอันตรภาคชั้น (class interval) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าพิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4 - 1}{3} = 1 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าระดับการสนับสนุนทางสังคม และการปรับบทบาททางสังคมของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.00	เป็นคะแนนที่บ่งชี้ว่าจัดอยู่ในระดับ ต่ำ
	2.01 - 3.00	เป็นคะแนนที่บ่งชี้ว่าจัดอยู่ในระดับปานกลาง
	3.01 - 4.00	เป็นคะแนนที่บ่งชี้ว่าจัดอยู่ในระดับ สูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ ประกอบการอธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
2. ค่ามัธยฐานเลขคณิต (mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวิเคราะห์หาระดับการสนับสนุนทางสังคม และการปรับบทบาททางสังคมของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่นแต่ละข้อหลังจากนั้นนำมาหามัธยฐานเลขคณิตรวมของระดับการสนับสนุนทางสังคม และการปรับบทบาททางสังคม ของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น
3. ค่าไคสแควร์ (chi - square test) เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาททางสังคม เพื่อต้องการทราบว่าปัจจัยตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาททางสังคม ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การทดสอบไคสแควร์ (chi-square technique) เป็นระเบียบวิธีการทางสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ (test of statistical of significance) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ระดับการวัดของตัวแปร (level of measurement) หรือปัจจัยที่นำมาใช้ศึกษาวิจัยดังกล่าวทั้งหมดเป็นตัวแปรที่อยู่ในระดับการวัดระดับสเกล (ordinal scale) และข้อมูลที่รวบรวมมาได้สามารถที่จะจำแนกคุณสมบัติของประชากรออกได้เป็นสองทาง ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติประเภทไคสแควร์เพราะเป็นสถิติแบบ non-parametric method (พิชิต พัทธ์เทพสมบัติ, 2536 : 200) การวิจัยครั้งนี้เลือกใช้สถิติดังกล่าว เพื่อทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปร เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยทั้ง 5 ประการว่ามีความสัมพันธ์ต่อการปรับบทบาททางสังคมของลูกจ้างหญิงย้ายถิ่น

4. ค่าแกมมา (Goodman and Kruskal's Gamma) เพื่อหาทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางที่สอดคล้องหรือตรงกันข้าม และหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าแกมมา คือ (อ้างถึงใน จิรภา สินธุนาวา, 2539)

ค่าของแกมมา	ระดับความสัมพันธ์
0.7 หรือสูงกว่า	สูงมาก
0.50 - 0.69	สูง
0.50 - 0.49	ปานกลาง
0.10 - 0.29	ต่ำ
0.01 - 0.09	ต่ำเกือบไม่มีความสัมพันธ์
0	ไม่มีความสัมพันธ์